

9 клас
Тире
в безсполучниковому
складному реченні

Стрембицька Л.А.

Мета уроку:

- Засвоїти пунктограми
«Тире в безсполучниковому
складному реченні»;
- удосконалювати вміння
правильно вживати розділові знаки в
безсполучникових складних реченнях;

«Смайлики»

Виберіть смайлик, який
відповідає вашому настрою.

Розшифруйте записану формулу нашого уроку

$$\frac{(Y + O) \times V}{45} + P^2 = Z$$

Y- увага, O - організованість, V – взаємодопомога, P - робота, Z –знання

Користуймося цією формулою, щоб успішно працювати на уроці

АНТИСУРЖИК

Фронтальне опитування

- Яке речення називається безсполучниковим?
- На які групи поділяються безсполучникові складні речення за характером синтаксичних та смислових зв'язків?
- Для чого використовують безсполучникові складні речення в мовленні?
- Поясніть пунктограму “Кома в складному безсполучниковому реченні”.
- Коли в безсполучниковому складному реченні ставиться крапка з комою?
- Коли в безсполучниковому складному реченні ставиться двокрапка?

ТИРЕ СТАВИТЬСЯ

1) якщо друга частина порівнюється з першою або протиставляється їй: (можна замінити складносурядними речення з протиставними сполучниками **а, але**)

Мир буде – війна руйнує.
(Мир буде, **а** війна руйнує.)

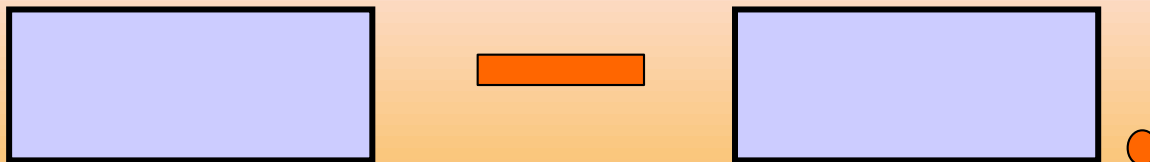
2) якщо друга частина виражає наслідок чи є висновком (можна замінити складнопідрядним речення з підрядним наслідку з сполучником **так що**)

Продержало з тиждень морозом - земля залякла, як кістка.
(Продержало з тиждень морозом, **так що** земля залякла, як кістка.)

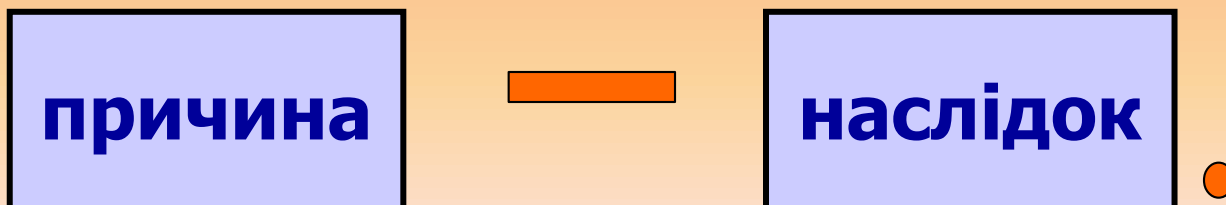
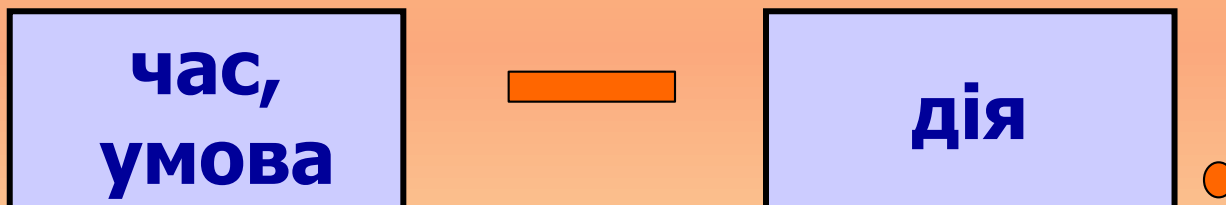
3) якщо перша частина виражає час чи умову (можна замінити складнопідрядним речення з підрядним часу або умови і вжити сполучники **коли, якщо**)

Прийде осінь – у засіках буде хліб золотий. (**Коли** прийде осінь, то в засіках буде хліб золотий.)
Працюватимеш ударно – дні пройдуть не марно. (**Якщо** працюватимеш ударно, то дні пройдуть не марно.)

ТИРЕ

зіставлення, протиставлення

Пошукове завдання. З поданих речень дібрати ілюстрацію до кожного виведеного правила.

1. Зійде сонце утру сльози, ніхто не побачить.
2. Повіє вітер по долині пішла дібровою луна.
3. Не русалонька блукає то дівчина ходить.
4. Замок кобзар сумуючи щось руки не грають.
5. І досі сниться під горою, між вербами та над водою біленька хаточка стоїть.
6. Сирота Ярема, сирота убогий ні сестри, ні брата, нікого нема.
7. Бандуристе, орле сизий! Добре тобі, брате маєш крила, маєш силу, є коли літати.

(За тв. Тараса Шевченка)

Ключ

- ***Типе: 1 – час, 2 – наслідок,
3 – зіставлення.***
- ***Двокрапка: 4 – причина,
5 – доповнення, 6-7 – пояснення.***

Гра «Прояви фантазію»

*Продовжити думку так,
щоб утворилося складне
безсполучникове речення.
Пояснити розділові знаки.*

Десь на дні мого серця
заплела дивну казку любов.

П. Тичина

Молодці!

За поданими схемами-моделями побудувати або дібрати з художньої літератури безсполучникові складні речення.

- 1. [] — [наслідок].**
- 2. [час] — [].**
- 3. [умова] — [].**
- 4. [] — []зіставлення**

З поданих речень виокремити «зайві» (не безсполучникові).

1. Прислів'я і приказки – сталі крилаті вислови: у них сконцентровано житейську мудрість і філософію народу.
2. Своїм мовним багатством і змістовним розмаїттям українські прислів'я і приказки охоплюють усі сторони життя людини: її погляд на світ, суспільство явища, громадські та родинні взаємини, побут тощо.
3. Люди кажуть: «Посієш вчасно – збереш рясно».

Самостійна робота

Вправа 332 (с. 154).

Накреслити схеми.

Вдача чи удача?

*Працював
активно і
старанно*

*Працював у
неповну міру
своїх сил*

*Був
неактивним,
було не цікаво*

Домашнє завдання

Опрацювати § 28.

Виконати завдання вправи 310, 315.

.

Мені
запам'ята-
лося...

Я зрозумів...

Мене
надихнуло
на...

Я дізнався...

На уроці було
цікавого...

Я відчував
труднощі...

Мені
сподобалося...

Мої
очікування...

Мої
враження...

**ДЯКУЮ ЗА СПІВПРАЦЮ!
УСПІХІВ ПРИ ВИВЧЕННІ
НАСТУПНИХ ТЕМ!**

